

תַּאנָּא (תהלים כו) **מִי יִמְלֵל** (ס"ד ע"א) גְּבוּרַת יְיָ. מִי יִמְלֵל, מִי
 יִדְבֵּר מִבְּעֵי לִיָּהּ. אָמַר ר' חֵיִיא, כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (דברים כג) וְקִטְפַת מְלִילוֹת בְּיַדְךָ. גְּבוּרַת יְיָ, דְסִגְיֵאִין
 אֵינּוּן, וְנִפְקִין מִגְּבוּרָה חַד. וְתַאנָּא, חַד גְּבוּרָה עֲלָאָה,
 עֲטָרָא דְעֲטָרִין, מִתְעֲטָרָא, וְנִפְקִין מִיַּבִּיָּה חֲמִשִּׁין תְּרַעִין.
 מְנַהוֹן יְמִינָא, וּמְנַהוֹן שְׂמָאלָא. וְכָל חַד וְחַד גְּבוּרָה
 אֲתִקְרִי, וְכָל חַד וְחַד מִתְעֲטָרָא, בְּקַרְדֵּיטִי גְּלִיפִין נְהוּרִין,
 וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן גְּבוּרַת יְיָ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, גְּבוּרַת יְיָ חֶסֶר כְּתִיב, דִּהָא כְּלָהוּ כְּלִילָן
 בְּדָא. יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהֵלְתוֹ: דָּא הוּא שְׂכִינַת זִיו יְקָרִיָּה
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכְּתִיב וְתֵהֱלֶתוּ מִלְּאָה הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
 לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן וְגו', שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן וְגו'. הָא
 אֲלִין בְּשִׁמְהֵן אֶקְרוּן. וְהַנִּי אַרְבַּע מֵהָהוּא נָהַר דְנִפְיָק
 אֲתַמְשְׁכֵן. מַה שְׁמִיָּה דִּהָהוּא נִהָרָא דְנִפְיָק. אָמַר ר'
 שְׁמַעוֹן, (ויקרא נ"ה ע"א) יוֹבֵל שְׁמִיָּה. דְכְּתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
 יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו, וְכְתִיב וְלֹא יִמִּישׁ מֵעֲשׂוֹת פְּרִי. מֵאֵי טַעְמָא
 לֹא יִמִּישׁ, מִשּׁוּם דְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו. וְעַל דָּא כְּתִיב
 (ישעיה נח) וְכִמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימּוֹ. וּבִגִּין כַּךְ
 כְּתִיב יוֹצֵא, (ויקרא ס"ה ע"ב) יוֹצֵא וְאֵינּוּ פּוֹסֵק.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב (שמות כ) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת

כָּל הַדְּבָרִים וְגו', וַיִּדְבֵּר, בְּגִין לְאַכְרֹזָא מִיְלִין. דִּתְאַנָּא,
בְּשַׁעֲתָא דִּקְוִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְּלִי, וְשָׂאֲרֵי לְמַלְלָא,
עֲלָאִין וְתַתְּאִין אֲתַחֲלַחְלוּ, וְנִפְקוּ נִשְׁמַתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

וְתַאנָּא הֵהוּא מְלָה, הוּה טָאס מְלַעֲיִלָא לְתַתָּא,
וּמְתַגְּלָפָא בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא, וְסִלְקָא

וְנַחֲתָא. כִּד סִלְקָא, אֲשֶׁת־אָבָא מְטוּרֵי דְאַפְרַסְמוֹנָא (דף פ"ג ע"ב)

דְּכִיָּא, וְאֲשֶׁת־אָבָא בְּהֵהוּא טָלָא דְלַעֲיִלָא, וְאַסְחָר
בְּסַחְרֵינִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְתַבַּת בְּהוֹן נִשְׁמַתְהוֹן וְאַסְחָר

וּמְתַגְּלָפָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּלוּחֵי אֲבָנָא. וְכֵן כָּל מְלָה וּמְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מְלָה וּמְלָה הוּה מְלִיא בְּכָל אֵינּוֹן

טַעֲמִין, בְּכָל אֵינּוֹן מְלִין גְּזָרִין, אֲגָרִין, וְעוֹנְשִׁין,

רְזִין וְסַתְרִין כְּאַסְקוּפָא (נ"א כְּאַסְפּוּקָא) דָּא, דְּאִיהִי מְלִיא

מְכֻלָּא.

וּבְשַׁעֲתָא דִּהוּה נְפִיק הֵהוּא מְלָה, אֲתַחְזִי חַד. וְכִד הוּה
מְתַגְּלָפָא בְּאַתְרוּי אֲתַחְזוֹן בְּהֵהוּא מְלָה,

שְׁבַעֲיָן עֲנַפִּין, דִּסְלָקִין בְּגוּה, וְחַמְשִׁין כְּתָרִין (נ"א רְתִיכִין)

חָסֵר חַד מֵהֵאִי גִיסָא, וְחַמְשִׁין חָסֵר חַד מְגִיסָא אַחְרָא

כְּפַטְיִשָׁא דָּא, בְּזַמְנָא דְאִיהוּ בְּטַשׁ בְּטַנְרָא. כְּמָה דְאֵת

אָמַר (ירמיה כג) וּכְפַטְיִשׁ יְפוּצִין סַלַע. וְהוּו חָמָאן כָּל יִשְׂרָאֵל

עֵינָא בְּעֵינָא, וְהוּו חֲדָאן.

וְכִלְהוּ דְרִין בְּתַרְאִין כְּלָהוּ אֲזַדְמְנוּ לְתַמָּן, וְכִלְהוּ קְבִילוּ
 אֲוִרִיִּיתָא בְּטוֹרָא דְסִינֵי, דְכְּתִיב, (דברים כט) כִּי אֵת
 אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֶּה וְגו', וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה עֲמָנוּ הַיּוֹם.
 וְכִלְהוּ כָּל חַד וְחַד כַּדְקָא חֲזִי לֵיהּ. וְכִלְהוּ חֲמָאן וּמְקַבְּלִין
 מְלִין.

אֱלֹהִים: דָּא גְבוּרָא. אֵת: דְּאֵתְכִלִּיל בִּימִינָא, כְּמָה
 דְּתַנִּינָן (בראשית א) אֵת הַשָּׁמַיִם, דְּאִיהוּ יְמִינָא.
 וְאֵת הָאָרֶץ, דְּאִיהוּ שְׁמַאלָא. דְכְּתִיב, (ישעיה מזח) אֲף יְדֵי
 יְסֻדֵּה אָרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה שָׁמַיִם. וַיְמִינָא דָּא הוּא אֵת. כָּל:
 לְאֶכְלָלָא כָּל שְׂאֵר כְּתָרִין. הַדְּבָרִים: מִתְקַשְׁרֵן דָּא בְּדָא
 הָאֱלֹהִים: כָּל אֵינּוֹן טַעֲמִין, כָּל אֵינּוֹן רוּזִין, כָּל אֵינּוֹן סְתָרִין,
 גְּזָרִין וְעוֹנְשִׁין.

לְאֹמֵר: לְמַהוּי יְרוּתָא לְכֻלָּא. דְכְּתִיב, (דברים לג) תּוֹרָה צִוָּה
 לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה וְגו'. דְּאִי תִימָא לְגִלְאָה מַה
 דְּלָא אֶצְטְרִיךְ לְגִלְאָה לְכָל בַּר נֶשׁ, כְּתִיב אֲנֹכִי יי'
 אֱלֹהֶיךָ. כְּמָה דְּאֵנָא טְמִירָא וְסִתִּים, כִּךְ יִהְיוּ מְלִין אֵלִין
 טְמִירִין וְסִתִּימִין בְּלַבְדָּ.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, חַד. אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֱלֹהִים
 לְאֹמֵר הָא חָמֵשׁ דְּרָגִין אַחְרָנִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים: גְּבוּרָה. אֵת: יְמִינָא. כָּל: דָּא וְדָא (הָאֱלֹהִים אֵינּוֹן
 דְּאֵתְגַלְּיִין דְּכְּתִיב וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֵת דְּבַר אַחַר כָּל) אָמַר ר' יֶצְחָק,

לְאֶכְלָלָא אַבְרָהָם דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם
בְּכָל.

הַדְּבָרִים: לְאֶכְלָלָא שְׂאָר כְּתָרִין דְּאֶתְכַסֵּינן. הָאֵלֶּה: אֵינוֹן
דְּאֶתְגַּלְיִין. וְכְתִיב וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקּוֹלֶת.
לְאמֹר: דָּא הוּא דְּכְתִיב, (משלי יב) אִשָּׁת חֵיל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ.
וְכְתִיב, (ירמיה ג) לְאמֹר הֵן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.

אָמַר ר' יִצְחָק, אִמְאִי אֶתְיְהִיבַת אֹרֵייתָא בְּאִשָּׁא
וְחִשׁוּכָא, דְּכְתִיב, (דברים ד) וְהָהָר בּוֹעֵר בְּאֵשׁ עַד לֵב
הַשָּׁמַיִם חֲשֹׁף עָנָן וְעֶרְפֶּל. דְּכָל מֵאֵן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאֹרֵייתָא,
אִשְׁתַּזִּיב מֵאִשָּׁא אַחֲרָא דְּגִיְהֵנָם, וּמַחֲשׁוּכָא דְּמַחֲשָׁכִין כָּל
שְׂאָר עַמִּין לְיִשְׂרָאֵל, דְּבִזְכוּתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אִשְׁתַּזִּיבוּ
יִשְׂרָאֵל מֵאִשָּׁא דְּגִיְהֵנָם.

דְּתַנִּיא אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, כָּל זְמַנָּא
דְּבִנְיָךְ יִשְׁתַּדְּלוֹן בְּאֹרֵייתָא, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מֵאֵלִין.
וְאִי לָא, הָא נוֹרָא דְּגִיְהֵנָם דְּשִׁלְטָא בְּהוּ, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא. אָמַר לֵיהּ, בְּתָרֵי קְטוּרֵי לָא מְזַדְּקָפֵן מְלִין, אָלָא
אִי נִיחָא קַמָּךְ, יִשְׁתַּזִּיבוֹן מִנוֹרָא דְּגִיְהֵנָם, וַיִּשְׁתַּעֲבְדוֹן בִּינֵי
עַמְמֵיָא, עַד דִּיתוּבוֹן גַּבְךָ. אָמַר לֵיהּ יְאוּת הוּא וְדָאִי,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים לב) אִם לֹא כִי צוֹרֵם מְכָרָם. מֵאֵן
הוּא צוֹרֵם. דָּא הוּא אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, (ישעיה נא) הִבִּיטוּ אֶל
צוֹר חֲצִבְתָּם. וַיֵּי הַסְּגִירָם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּאִסְתַּכְּם עַל יְדוּי.

אָמַר ר' יְהוּדָה, מִיּוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד יוֹמָא
 דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרֵייתָא, חֲמִשִּׁין יוֹמִין הוּוּ. מֵאֵי טַעְמָא
 אָמַר ר' יְהוּדָה, מְשׁוּם אֵינּוּן שְׁנֵי דְיוֹבְלָא, דְּכֹתִיב, (ויקרא
 כד) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה.

תַּאֲנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵהוּא יוֹבְלָא אֲפִיק לִוְן
 לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְאֵי תִימָא דְיוֹבְלָא מִמֶּשׁ.
 אָלָא (מ"ו ע"ב, פ"ה ע"ב) מִסְטָרָא דְיוֹבְלָא הָוָה, וּמִסְטָרָא דְיוֹבְלָא
 אֲתַעֲר דִּינָא עַל מִצְרַאֵי, וּבְגִינֵי כַּךְ חֲמִשִּׁין אֲלִין דְיוֹבְלָא
 הוּוּ.

תַּאֲנָא, לְקַבֵּל דָּא, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲתַמַּר וְאֲדַכֵּר
 בְּאוֹרֵייתָא, נְמוּסִין דְּמִצְרַיִם, וְשְׁבַחֵי אֵינּוּן
 כְּלָהוּ, אֲשֶׁר (דף פ"ד ע"א) הוֹצֵאתִיךָ. (דברים ד) וַיּוֹצִיאֲךָ.
 (שמות יג) כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצִיאֲךָ. וְכֹלְהוּ זְמַנֵּי, חֲמִשִּׁין אֵינּוּן, וְלֹא
 יִתִּיר, מְשׁוּם דְּכֹלָא בְּיוֹבְלָא אֲתַעֲטֵר, וּמִסְטָרָא דְיוֹבְלָא
 אֲתָא כְּלָא. וּבְגִינֵי כַּךְ, אוֹרֵייתָא דְּאִתֵּי מְגַבּוּרָה,
 אֲתַעֲטֵרַת בִּימִינָא. דְּכֹתִיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.
 וְתַנִּיא חֲמִשָּׁא קָלִין הוּוּ. וְכֹלְהוּ אֲתַחֲזִיאוּ בְּהוּ, וְאֲתַכְּלִילוּ
 בְּהוּ, וְאֲתַעֲטֵרוּ בְּדָא.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא,
 יוֹבְלָא דָּא אַעֲטֵר בְּעֵטְרוֹי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 כְּמִלְכָּא דְּאֲתַעֲטֵר בְּגוֹ חִילִּיהָ. דְּכֹתִיב, (שיר השירים א) צֹאֲיִנָּה

וְרֵאִינָהּ בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לּוֹ אָמוּ.
 מֵאֵן אָמוּ. דָּא יוֹבְלָא. וְיוֹבְלָא אֶתְעָטֵר, בְּחֻדוּה בְּרַחֲמֵימוּ
 בְּשִׁלְיָמוּ. דְּכֹתִיב, (תהלים קיג) אִם הַבְּנִים שְׁמַחָה. מֵאֵן אִם
 הַבְּנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דָּא יוֹבְלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל דָּא פְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ
 וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֹתֶךָ. מֵאֵן אָבִיךָ וְאִמְךָ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּסַפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא, דְּכֹתִיב, (ויקרא
 יח) עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה וְוִי לְמֵאֵן דְּגִלִּי
 עֲרִייתָהוֹן.

תַּאֲנֵא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעֲתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, אֶזְדַּעְזַע טוֹרָא. וּבְשַׁעֲתָא
 דְּסִינֵי אֶזְדַּעְזַע, כָּל שְׂאֵר טוֹרֵי עֲלָמָא אֶזְדַּעְזַעוּ, וְהוּוּ
 סְלִקִּין וְנִחְתִּין, עַד דְּאוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדוּי
 עֲלֵייהוּ, וְאֶתִּישְׁבוּ. וְקָלָא נְפָקָא וּמְכָרָא, (תהלים קיד) מַה לְךָ
 הַיָּם כִּי תִנוּס הֵי־רֵדֵן תִּסּוּב לְאַחֹר הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילָם
 וְגו'.

וְאִינּוֹן תְּבֵאֵן וְאִמְרִין, מְלַפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אַרְצָא. אָמַר ר'
 יִצְחָק, מְלַפְנֵי אֲדוֹן, דָּא אִימָא, דְּכֹתִיב אִם
 הַבְּנִים שְׁמַחָה. חוּלֵי אַרְצָא, דָּא אִימָא תַתְּאָה. מְלַפְנֵי אֲלוּהָ
 יַעֲקֹב, דָּא הוּא אַבָּא, דְּכֹתִיב, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְעַל הָאִי פְּתִיב בַּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לּוֹ אָמוּ.

מִהוּ בַעֲטָרָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּמָּה דְכָתִיב, (שמואל א כג)
 וְשָׂאוּל וְאֲנָשָׁיו עוֹטְרִים אֶת דָּוִד. מִשּׁוֹם דְּמַתְעַטֵּר,
 בְּחוּרָא בְּסוּמְקָא וּבִירוּקָא, בְּכָל גְּוּוּנִין דְּכִלְהוּ כְּלִילָן
 בֵּיתָה, וְאִסְתַּחֲרֵן בֵּיתָה. אָמַר ר' יְהוּדָה, בַּעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לֹו
 אָמוּ. מֵאֵן עֲטָרָה. דְּכָתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר. וְכָתִיב (ישעיה ס) וּבֵית תְּפָאֲרָתִי אֶפְאֵר.

אָמַר ר' יִצְחָק, אֹרִייתָא אֲתִיְהִיבַת בְּאִשָּׁא אוֹכְמָא, עַל
 גְּבִי אִשָּׁא חוּרָא, לְאֶכְלָלָא יְמִינָא בְּשִׁמְאֵלָא,
 וְשִׁמְאֵלָא דְּאֲתַחְזֵר יְמִינָא, דְּכָתִיב מִימִינוֹ אִש דֵּת לְמוֹ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעְתָּא דִּתְנַנָּא דְּסִינֵי הוּה נָפִיק, סְלִיק
 אִשָּׁא, וּמַתְעַטֵּר בַּהּ הוּא תְנַנָּא בְּאֲתַגְלִיָּא,
 כְּאֲתַכְּלָא דָּא, וְסְלִיק וְנַחֲתִית, וְכָל רִיחִין וּבוֹסְמִין דְּבַגְנָתָא
 דְּעֵדָן, הוּה סְלִיק הֵהוּא תְנַנָּא, בְּחִיזוֹ דְּחוּר וְסוּמְקָא
 וְאוּכְם, הֵדָּא הוּא דְּכָתִיב, (שיר השירים ג) מְקַטְרֵת מִר וּלְבוֹנָה
 מִכָּל אֲבָקַת רוּכַל.

הֵהוּא תְנַנָּא מֵאֵן הוּה. אָמַר ר' יִצְחָק, (נ"ח ע"ב) שְׂכִינָתָא
 דְּאֲתַגְלִי לְתַמָּן, כִּמָּה דָּאֲתָ אָמַר, (שיר השירים ג) מִי
 זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתַמְרוֹת עֲשָׂן. אָמַר ר' יְהוּדָה, לָמָּה
 לָךְ כּוּלֵי הַאי הָא קָרָא שְׁלִים הוּא, דְּכָתִיב וְהָר סִינֵי עֲשָׂן
 כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֵד עָלָיו יֵי' בְּאִשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֲשָׂן
 הַכְּבָשָׁן. זַכָּאָה עֲמָא דְּחַמָּאן דָּא, וַיִּדְעִין דָּא.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כִּד אֲתַגְלִיפּוּ אֲתוּוֹן בְּלוּחֵי אַבְנָא, הוּוּ
 מִתְחַזְיִין בְּתַרִּין סְטְרִין, מְסֻטְרָא דָא, וּמְסֻטְרָא דָא,
 וְלוּחִין מֵאַבְן סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ, וְאֲתַגְלִיפּוּ וְאֲתַחֲפִיִין בְּאִשָּׁא
 חוּרָא, וְאֲתוּוֹן הוּוּ מֵאִשָּׁא אוֹכְמָא, וּמִתַּגְלַפְן בְּתַרִּין
 סְטְרִין, מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא.

אָמַר ר' אַבְא, לוּחִין הוּוּ בְּעֵינֵייהוּ, וְאֲתוּוֹן הוּוּ טָאֲסִין,
 וּמִתְחַזְיִין בְּתַרִּין אֲשִׁין, אִשָּׁא חוּרָא, וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא, לְאֲתַחַזָּא פְּחָדָא, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְכְּתִיב,
 (משלי ג) אַרְךָ יָמִים בְּיְמִינָהּ בְּשִׂמְאֵלָהּ וְגו'. וְהָא כְּתִיב
 מִיְמִינוֹ אִשׁ דֶּת לָמוּ. אֵלָא מְסֻטְרָא דְגְבוּרָה הוּוּ,
 וְאֲתַכְלִילֵת בְּיְמִינָא. וּבְגִין כֶּךָ אִשָּׁא חוּרָא וְאִשָּׁא
 אוֹכְמָא.

תַּאנָּא, כְּתִיב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְגו',
 (מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְדָאִי) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהִלַּחַת
 כְּתִיב, חֵד. תְּרִי הוּוּ וּמִתְחַזְיִין חֵד. וְעֶשֶׂר אַמִּירָן מִתַּגְלַפִּי
 בְּהוּ. חֲמִשׁ כְּלִילָן בְּחֲמִשׁ, לְמַהוּי כְּלָא יְמִינָא. מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה וְדָאִי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שֶׁל סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ, (דף פ"ד ע"ב) וְתַרִּין אַבְנִין
 הוּוּ. וְאַבְנִין הוּוּ סְתִימָאן. נָשִׁיב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ
 בְּרוּחָא, וְאֲתַפְשְׁטוּ וְאֲתַגְלִיפּוּ תַרִּין לוּחִין. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 כְּעֵין סַנְפִּירִינוֹן הוּוּ. (דְּהוּוּ אַבְן טָבָא) מִשְׁמַע דְכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הִמָּה.

אָמַר לֵיהּ, אֵי הָכִי, סִנְפִירֵינוֹן דָּא דִּהוּא אַבְנָא טְבָא
 יִקִּירָא מִשָּׂאָר אַבְנִין, לָאוּ עוֹבְדָא דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֵינוֹן. אָמַר לֵיהּ, בְּמַאי אוֹקִימְנָא מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה. הֵמָּה דִּיִּיקָא. אֶלָּא תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים. הִלַּחַת כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְהָאֲבָנִים מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הֵמָּה.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כִּלְא חַד הוּא, אַבְל אֵלִין תְּרִין לוֹחִין
 עַד לָא אַתְּבְּרִי עֲלֵמָא הוּו, וְאַסְתְּלִקּוּ מִעֲרַב שַׁבַּת,
 וְעַבְד לֹון קּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעוֹבְדוֹי הוּו.
 מִמָּה אַתְּעֵבִידוּ. תָּאנָא, מִהֵהוּא טְלָא עֲלָאָה, דִּנְגִיד
 מַעֲתִיקָא קִדִּישָׁא. וְכַד נָגִיד וְאַתְמִשְׁךְ לַחֲקֵל
 דִּתְפוּחִין קִדִּישִׁין, נָטַל קּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין כְּפוּרִי
 מִנֵּיהּ, וְאַתְגְּלִידוּ, וְאַתְעֵבִידוּ תְּרִין אַבְנִין יִקִּירִין. נָשַׁב
 בְּהוּ, וְאַתְפִּשְׁטוּ לַתְּרִין לוֹחִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמְכָתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִים הוּא. כְּמָה דְכְּתִיב,
 (דברים ט) כְּתוּבִים בְּאַצְבַּע אֱלֹהִים.

תָּאנָא, אַצְבַּע אֱלֹהִים. הֵהוּא אַצְבַּע סְלִיק לַעֲשָׂרָה. כְּמָה
 דְּאַתְמַר, אַצְבַּע אֱלֹהִים הִיא. וְכֹל אַצְבַּע וְאַצְבַּע
 סְלִיק לַעֲשָׂרָה, עַד דְּאַתְעֵבִיד יְדָא שְׁלִימְתָא, דְכְּתִיב,
 (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

אָמַר ר' יְהוּדָה, חֲרוּת עַל הַלַּחַת, נְקִיבֵן הוּו אַבְנִין,

וְאֶת־חֲזִיאוֹ לְתָרִין סְטָרִין, חָרוֹת גְּלוּפָא דְגְּלִיפִין. אָמַר ר' אָבָא, מֵהָאִי סְטָרָא אֶת־חֲזִי סְטָרָא אַחְרָא, וְאֶת־קְרִי מֵהָכָא, מַה דְכָתִיב בְּסְטָרָא אַחְרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּנֵס הוּוּ כְּתִיבִין, דְּכָל בְּנֵי נֶשָׂא, הוּוּ אֲמַרִין וְסִהְדִין, דְּהָא מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי, דְּהָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לָא יְכַלִּין לְמַנְדַּע לֹון כְּמַה דְּהוּוּ. לְדַעַת־יֵיהוּ דְאִינֹון דְאֲמַרִין, נְקִיבִין הוּוּ, מִי כְּתִיב חָרוֹת בְּלַחַת, עַל הַלַּחַת כְּתִיב. אֶלָּא הָכִי תֵאֵנָא, חֲמֶשָׁא קָלִין אִינֹון לִימִינָא, וְחֲמֶשָׁא לְשִׁמְאֵלָא. וְאִינֹון דְשִׁמְאֵלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. וּמִן יְמִינָא, אֶת־חֲזוֹן אִינֹון דְשִׁמְאֵלָא, וְהָכָא כָּלָא אִיהוּ יְמִינָא, וְאֶת־כְּלִילָן אֵלִין בְּאֵלִין, מֵאֵן דְּהוּוּ בְּסְטָרָא דָא, חָמִי לְסְטָרָא אַחְרָא, וְקָרִי לֹון לְאִינֹון אֶתוּון. דְּהָא תְּנִינֹון, שִׁמְאֵלָא אֶת־חֲזוֹר יְמִינָא, דְכָתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לְמוֹ, וּבְגִין כַּךְ מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא וְדָאִי.

הָא כִּי־צַד, מֵאֵן דְּהוּוּ מְסְטָרָא דָא, הוּוּ קָרִי בְּדָא, אֲנָכִי יי' אֱלֹהֶיךָ. וּמֵאֵלִין אֶתוּון הוּוּ חָמִי, וְקָרִי לָא תְרַצַּח. הוּוּ קָרִי לָא יֵהִיָּה לָךְ. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי, לָא תִנְאָף. וְהוּוּ קָרִי לָא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יי' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. וְהוּוּ חָמִי וְקָרִי לָא תִגְנֹב. וְכָלָא מְסְטָרָא דָא, וְכַךְ לְכַלְהוּ, וְכַדִּין מְסְטָרָא אַחְרָא, וְכַלְהוּ כְּלִילָן דָא בְּדָא כְּהָאִי גְוֹונָא. הֲדָא הוּא

דְּכַתִּיב, (שמות לב) מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא. מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא
וַדַּאי.

וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מֵאֵי
אֲמִירָא דָּא דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, וְלֹא כְּתִיב מֵאֵי
קָאֲמַר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְּעֵלְמָא הוּא, כַּד
אָתִי חֲדוּוּתָא לְבַר נָשׁ, אוּ כַּד אָתִי צַעְרָא, עַד לֹא יַדַּע
מִנִּיהּ לֹא יִכִּיל לְמַסְבַּל, דְּהָא לְבָא אֲתַפְּרַח לְשַׁעֲתָא. וְכַד
יַדַּע מִנִּיהּ, קָאִים בְּקִיּוּמִיהּ, וַיִּכִּיל לְמַסְבַּל. כָּל שְׁכָן הַכָּא,
(ב"א וְהָכֵא לָאוּ הָכֵי) דְּהָא מֹשֶׁה אָמַר לֹוּן כָּל מַה דְּהוּוּ לְבַתֵּר,
וְאֲתַקִּיף לְבִיִּיהוּ בְּמַלְיָן, וְלֹא יִכִּילוּ לְמַסְבַּל. כָּל שְׁכָן אֵי
לֹא אָמַר לֹוּן מִיִּדֵי. וּבְגִין כֶּךָ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּקַדְמִיתָא,
וְאֲתַתְּקַף לְבִיִּיהוּ. וּלְבַתֵּר וַיִּדְבֵּר אֱלֹהִים.

וְעַם כָּל דָּא, לֹא יִכִּילוּ לְמַסְבַּל, דְּהָא תְּנִינָן, אָמַר ר'
יְהוּדָה אָמַר ר' חֵיִיא אָמַר ר' יוֹסִי, כַּד שָׁמְעוּ מִלָּה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, פְּרַחַת נְשַׁמְתִּיָּהוּ, וְסִלְקָא נְשַׁמְתִּיָּהוּ
דִּישְׂרָאֵל, עַד כּוּרְסֵי יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאֲתַדְּבַקָא תַּמָּן.

אָמַרְה אֲוִרִיָּתָא קָמִיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי לְמַגְנָא
הוּינָא מִתְרֵי אֲלֵפֵי שְׁנִינ, עַד לֹא אֲתַבְּרֵי עֵלְמָא,
לְמַגְנָא כְּתִיב בֵּהּ, (ויקרא יז) וַאִישׁ (דף פ"ה ע"א) אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכֶם (ויקרא כד) וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר
לְאֹמֹר. (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲנִי אֵינֹוֹן בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל. בָּהּ שַׁעֲתָא, אֶהְדֵּרַת אֹרִייתָא נְשַׁמְתִּייהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, כֹּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. אֹרִייתָא אֶתְקִיפַת,
 וְאַחֲדַת בְּהוּ בְּנְשַׁמְתִּייהוּ, לְאַהֲדָרָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל הֲדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ט) תוֹרַת יי' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.
 מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

תָּאנָא, כְּתִיב (דברי הימים א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ, כְּמָה דְכְּתִיב, (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעְלוֹת
 לְכִסֵּא. ר' אַבָּא אָמַר, דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא.
 דְּתַנִּינֹן, בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא.

אַימְתִּי בְּאַשְׁלֻמוֹתָא. (נ"א תָּאנָא כְּתִיב וְתִרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וְגו' מֵאִי וְתִרְבַּח, אָמַר

ר' אַבָּא דְּקִימָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֻמוֹתָא מֵאִי בְּאַשְׁלֻמוֹתָא) דְּקִימָא

בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר, כְּמָה דְּתַנִּינֹן, אֲבֵרְהֵם. יִצְחָק. יַעֲקֹב.
 יְהוּדָה. פֶּרֶץ. חֲצֹרֹן. רֵם. עֲמִינַדָּב. נַחֲשׁוֹן. שְׁלֹמֹן. בּוֹעֲז.
 עוֹבֵד. יִשִּׁי. דָּוִד. שְׁלֹמֹה. כֹּד אֶתְא שְׁלֹמֹה, קִימָא סִיְהָרָא
 בְּאַשְׁלֻמוֹתָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי'
 לְמִלְכָּהּ. וְכְּתִיב שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכִסֵּא. כֹּלָא כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא.
 בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, קִימָא סִיְהָרָא בְּפִגְיֻמוֹתָא, וְאַתְפָּגִים.
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה יג) וַיִּרַח לֹא יִגִּיהַ אֹרֹן.
 דְּתַנִּינֹן, (ויקרא מ' ע"ב) בְּיוֹמוֹי דְּצִדְקָיָהּ, אֶתְפָּגִים סִיְהָרָא,
 וְאַתְחַשְׁכוּ אַנְפֵּייהוּ דִּישְׂרָאֵל.

פּוֹק וְחָשִׁיב, רַחֲבַעַם. אָבִיהַ. אָסָא. יְהוֹשָׁפָט. יְהוֹרָם.

אֲחֻזְיָהּוּ. יוֹאֵשׁ. אֲמַצְיָהּוּ. עוֹזִיָּהּוּ. יוֹתָם. אַחָז. יְחֻזְקִיָּהּוּ.
 מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יֵאֲשִׁיָּהּוּ. צְדֻקְיָהּוּ. וְכֹד אֶתָּא צְדֻקְיָהּוּ
 אֲתַפְּגִים סִיְהָרָא וְקִיִּמָּא עַל פְּגִימוֹתָא. דְּכְתִיב, (ירמיה נב)
 וְאֵת עֵינַי צְדֻקְיָה עוֹר. בֵּיה זְמַנָּא (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ (ויקרא קי"ד
 ע"א) מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ. הָאִי אֶרֶץ אֲתַעֲבֵרָא מִקְמֵי שָׁמַיִם,
 וְאֲתַרְחַקַת מִנִּיהּ, וְאֲתַחֲשָׁכָא הָאִי אֶרֶץ. (בלומר דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא

בפגימותא).

תַּאנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּקִיִּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינַי שְׂאֲרֵי
 סִיְהָרָא לְאַנְהָרָא, דְּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם
 וַיִּרְדּוּ. מָהוּ וַיִּרְדּוּ. דְּקָרִיב שְׁמֵשׂא לְגַבֵּי סִיְהָרָא, וְשְׂרֵי
 לְאַנְהָרָא סִיְהָרָא. דְּכְתִיב, (במדבר ב) דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה
 מִזְרְחָה.

בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אֲתַמְנָא יְהוּדָה, רוֹפִינְס בְּמַלְכוּתָא,
 דְּכְתִיב, (הושע יב) וַיְהוּדָה עוֹד רַד עִם אֵל וְעִם
 קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. (נ"א רבי יצחק אמר מהכא ויהודה עוד רד עם אל הוי שולטנא

בשעתא דהאי אל שליט מלכותיה על טורא דסיני בהאי שעתא שליט מלכותא דיהודה)
 מָהוּ וְעִם קְדוּשִׁים נְאֻמָּן. פֶּד אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל, וְאַתֶּם תְּהִיּוּ לִי מִמְּלַכַת פְּהַנִּים וְגוֹי קְדוּשׁ,
 נְאֻמָּן הוּא יְהוּדָה לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא, וְשְׂאֲרֵי סִיְהָרָא
 לְאַנְהָרָא.

אֲנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ וְגוֹ' ר' אֶלְעָזָר (שמות כ)

פְּתַח, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵאֵן כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דָּא בִּינָה. כְּמָה דְכָתִיב, (משלי א) לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה ר' יְהוּדָה אָמַר, מוֹסֵר אָבִיךָ: דָּא הִיא חֲכָמָה. וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ: דָּא הִיא בִּינָה. ר' יִצְחָק אָמַר, הָא וְהָא, חַד מְלָה אֶתְפָּרְשׁוּ. דְתַנִּינָן, (בראשית מ"ז ע"ב) אֹרִייתָא מִחֲכָמָה דְלַעֲיִלָא נִפְקַת. ר' יוֹסִי אָמַר, מִבִּינָה נִפְקַת, דְכָתִיב לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה, וְכָתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. אָמַר ר' יְהוּדָה, אֹרִייתָא מִחֲכָמָה וּבִינָה אֶתְפְּלִילַת, דְכָתִיב, שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. ר' אַבָּא אָמַר, בְּכָלֵא אֶתְפְּלִילַת, דְכִיּוֹן דְבְּאֵלִין תְּרִין אֶתְפְּלִילַת, אֶתְפְּלִילַת בְּכָלֵא. בְּחֹסֵד, בְּדִינָא בְּרַחֲמֵי. בְּכָלְהוּ שְׁלִימוּתָא דְאַצְטְרִיךְ מְלָה. אִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא מִסְתַּכְמִין, כְּלָא מִסְתַּכְמִין. בְּאֵתֵר דְאֵלִין מִשְׁתַּכְחִין, כְּלָא מִשְׁתַּכְחִין.

ר' יוֹסִי אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׁכִינְתָּא. כְּמָה דְכָתִיב, (בראשית מז) אָנְכִי אֵרֶד עִמָּךְ מִצְרֵימָה. יי' אֱלֹהֶיךָ: (נ"א כָּלֵא סְלִיק לַעֲיִלָא לְמַדְוֵי כְּלָא חַד) (דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְכָתִיב וְאַל תִּטְּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ) ר' יִצְחָק אָמַר, אָנְכִי: דָּא שְׁכִינְתָּא. וּפְסָקָא טַעֲמָא. כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (בראשית כז) אָנְכִי עֵשׂוֹ בְּכוֹרֶךָ. יי' אֱלֹהֶיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא. כִּמָּה דִּכְתִּיב, (דברים ד) מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֵךְ אֶת קוֹלוֹ.
וּכְתִיב אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם. מִן

הַשָּׁמַיִם (מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּלֶךְ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.)

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשֶׁר: אֶתְּר דְּכֻלָּא
מֵאֲשֶׁרִין לִיה. (דף פ"ה ע"ב) הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:
דָּא יוֹבְלָא. כִּמָּה דִּתְנִינָן, מִסְטָרָא דִּיּוֹבְלָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם. וּבְגִין כֵּךְ, חֲמִשִּׁין זְמַנִּין אֲדַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּאוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוּרֵייתָא. חֲמִשִּׁין שְׁנִין
לְחִירוֹ דְּעֵבְדִין.

מִבֵּית עֲבָדִים: כִּמָּה דִּכְתִּיב, (שמות יב) הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם. וְתַנִּינָן אֵלֶיךָ כְּתָרִין תַּתְּאִין, דְּאֶתְרַחֲצוּ
בְּהוּ מִצְרַאִי. כִּמָּה דְּאִית בֵּיתָא לְעֵילָא, אִית בֵּיתָא לְתַתָּא.
בֵּיתָא קְדִישָׁא לְעֵילָא, דִּכְתִּיב, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת.
בֵּיתָא תַּתְּאָה לְתַתָּא, דְּלֹא קְדִישָׁא, כִּמָּה דִּכְתִּיב מִבֵּית
עֲבָדִים.

תַּתְּאִנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְמַר אֲנָכִי, כָּל אֵינּוֹן פְּקוּדֵי
אוּרֵייתָא, דְּמִתְאַחֲדוֹן בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
בְּסְטָרָא (ס"א דָּא) כְּלֵהוּ הוּהוּ כְּלִילָן בְּהֵאִי מְלָה.

כִּמָּה דִּתְנִינָן, כָּל פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, מִתְאַחֲדוֹן בְּגוּפָא
דְּמִלְכָּא. (דְּבַר אַחַר בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה) מְנַהוֹן בְּרִישָׁא
דְּמִלְכָּא, וּמְנַהוֹן בְּגוּפָא, וּמְנַהוֹן בְּיַדֵּי מִלְכָּא, וּמְנַהוֹן

בְּרַגְלוֹי, וְלִית מֵאֵן דְּנִפְיֵק מִן גּוּפָא דְּמִלְפָּא לְבַר. וּבְגִין
כֹּה, מֵאֵן דְּפִשַׁע בְּחַד פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא, כִּמֵּאֵן דְּפִשַׁע
בְּגוּפָא דְּמִלְפָּא, כִּמָּה דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי
הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. בִּי מִמֶּשׁ. וְוִי לְחִיבֵיָא, דְּעֵבְרִין
עַל פְּתַגְמֵי אֹרֵייתָא, וְלֹא יִדְעִין מַאי קָא עֲבָדִין.

דְּאָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הֵהוּא אֲתֵר דְּאִיהוּ חָב לְגַבִּיהַ, הֵהוּא
אֲתֵר מִמֶּשׁ גְּלִי חוּבִיהַ. (ואמור ר' שמעון קודשא בריך הוא ממש

חָב בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי
גְּלִי חוּבִיהַ) חָב לְגַבִּיהַ, דְּכְתִיב, (איוב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוּמָהָ
לוֹ. יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאָרֶץ
מִתְקוּמָהָ לוֹ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל).

תְּנִיָּא, שָׁמַיִם גְּלִיין חוּבִיהַ דְּבַר נָשׁ. וּבִשְׁעָתָא דְּאִיהוּ
גְּלִיָּא חוּבִיהַ, אָרֶץ עֲבִיד דִּינָא דְּבַר נָשׁ, דְּכְתִיב
וְאָרֶץ מִתְקוּמָהָ לוֹ, לְמַעַבְד דִּינָא בֵּיהַ. אָמַר ר' יוֹסִי,
תְּנִינָן מִשְׁמִיהַ דְּר' שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעְתָּא דְּאִתִּיהִיבַת
אֹרֵייתָא, אִימָא וּבְנִין בְּשְׁלִימוּתָא אֲשַׁתְּכַחוּ, דְּכְתִיב,
(תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה.

אָנְכִי יִי אֱלֹהֶיךָ. אָנְכִי, כִּמָּה דְּתַנִּינָן, בַּת הִיְתָה לוֹ
לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, הִיא שְׁכִינְתָּא. וְדָא בַּת. יִי

אֱלֹהֶיךָ, דְּכְתִיב (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּכְתִיב (משלי ג)
עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, הָא בֶּן.

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכָתִיב, (ויקרא כח) יוֹבֵל
 הִיא קֹדֶשׁ תְּהִיָּה לָכֶם, וְכָתִיב (תהלים קיג) אִם הַבְּנִיִּים
 שְׂמַחָה. וְקֹדֶשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקִרְאתֶם דְּרוֹר,
 הָאֵימָא וּבְנִין. יִתְבָּא אֵימָא יִתְבִּין בְּנִין. (ועלמין) כְּלָהוּ
 בְּחֻדוֹה בְּשְׁלִימוֹתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, אִם הַבְּנִיִּים שְׂמַחָה.
 מִתְעַבְרָא אֵימָא, כְּלָהוּ מִתְעַבְרָן בְּדוּכְתִייהוּ. וְכָתִיב, (דברים
 כב) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִיִּים. וְתַנִּינָן, לֹא יַעֲבִיד בַּר נֶשׁ
 חוֹבֵי לְתַתָּא, בְּגִין דְּאִתְעַבְרָ אֵימָא מֵעַל בְּנִין.

אָמַר ר' יִצְחָק, כְּלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּלָא הוּא. כְּלָא
 חַד. וּמַלִּין אֵלִין, לְמַחְצְדֵי חֻקְלָא אֲתַגְלִיין. זַכַּאִין
 אֵינּוֹן בְּעַלְמָא דִּין, וּבְעַלְמָא דְּאִתֵּי.

תַּאֲנִי אָמַר ר' אֶלְעָזָר, כְּתִיב, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְכָתִיב, (בראשית ב) בַּיּוֹם עָשׂוֹת
 יי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּמַאי אוּקְיָמְנָא הַנִּי קְרָאִי, הָא
 תַּנִּינָן, דְּתַרְוֵייהוּ כְּחַדָּא אֲתַבְּרִיאֻוּ. מְלֻמַּד, שְׁנַטָּה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא קוּ יְמִינוּ וּבְרָא הַשָּׁמַיִם, וּנְטָה קוּ שְׂמַאלוּ,
 וּבְרָא אֶת הָאָרֶץ. בְּקַדְמִיתָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
 וּלְבַתָּר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

תַּנּוּן, כְּתִיב, (הושע ב) בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נָאִם יי' אֶעֱנֶה אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ. אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם,
 שָׁמַיִם מִמֶּשׁ. דְּכָתִיב, (ישעיה סו) הַשָּׁמַיִם כִּסְּאֵי. וְהֵם יַעֲנוּ אֶת

הָאָרֶץ. הָאָרֶץ מִמָּשׁ, דְּכָתִיב וְהָאָרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי. שָׁמַיִם,
 שָׁמַיִם עֲלֵאֵין. וְאָרֶץ, אָרֶץ עֲלָאָה. דְּתַנִּיא, כִּד אַתְקֹן
 שָׁמַיִם דָּא בְּתִיקוֹנוֹי, (אַתְקֹן) לְקַבְּלִיה דְּהַאי אָרֶץ,
 וְתִיאוּבְתִיה לְקַבְּלָהּ, בְּחַד דְּרַגָּא דְּאַקְרִי צְדִיק. כְּמַה
 דְּכָתִיב, (מְשַׁלִּי י) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, וְאַתְדַּבֵּק בְּהַאי אָרֶץ.
 וּמְרִישָׁא דְּמַלְכָּא, עַד הֵהוּא אַתְר דְּשְׂאָרֵי הַאי צְדִיק,
 אֲתִי חַד נִהְרָא (דף פ"ו ע"א) קְדִישָׁא, מְשַׁחא דְּרַבּוּת,
 וְאַטִּיל בְּסִגִּיאוֹת תִּיאוּבְתָא, בְּהַאי אָרֶץ קְדִישָׁא, וְנָטַל
 כֻּלָּא הַאי אָרֶץ. וּלְבַתֵּר, מֵהַאי אָרֶץ אַתְּזֹן כֻּלָּא, עֵילְאֵי
 וְתַתָּאֵי. כְּדַכּוּרָא דָּא, כִּד תִּיאוּבְתִיה לְאַתְדַּבְּקָא בְּנוֹקְבָא,
 דְּאַפִּיק זֶרְעָא דְּרַבּוּת, מִרִישָׁא דְּמוּחָא, בְּהַהוּא אִמָּה,
 וְאַטִּיל בְּנוֹקְבָא, וּמְנִיָּה מִתְעַבְּרָא נּוֹקְבָא, אֲשַׁתְּכַח,
 דְּכֻלְהוּ שְׁיִיפִין דְּגוּפָא, כֻּלְהוּ מִתְדַּבְּקֹן בְּנוֹקְבָא, וְנוֹקְבָא
 אֲחִידָא כֻּלָּא. כְּדוּגְמָא דָּא תַנִּינֵן, כֻּל דְּאַשְׁלִים לְעֶשְׂרָה
 קְדָמָאֵי דְּבֵי כְּנִישְׁתָּא, נוֹטַל אַגְר כֻּלְהוּ. ר' יוֹסִי אוֹמֵר,
 לְקַבְּלִי דְּכֻלְהוּ.

ר' יֶצְחָק אָמַר, כְּתִיב (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, וְכָתִיב
 וַיִּרְד יי' לְעֵינַי כָּל הָעַם עַל הַר סִינַי, (ד"א לא גְרַסִּינֵן תְּנָא)
 וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֵן נַחַת. אֵי תִימָא דְּנַחַת לְסִינַי, עַל
 הַר סִינַי כְּתִיב וְלֹא כְּתִיב בְּהַר סִינַי.

אַלָּא, וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְד, לְאֵן נַחַת. אָמַר ר' יוֹסִי, (אָמַר רַבִּי

יְהוָה אָמַר רַבִּי חֵיִיא) נְחִית בְּדַרְגּוּי, מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, וּמְפַתְרָא
 לְכַתְרָא, עַד דְּאִתְדַבֵּק בְּהַאי אַרְצָ, וּכְדִין אֲתַנְהַר סִיְהָרָא,
 וְקִיִּמָּא בְּאַשְׁלָמוּתָא. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד,
 לְהַאי אַרְצָ. וּכְדִין פְּתִיב, עַל הַר סִינִי. מַה קִּיִּמָּא עַל הַר
 סִינִי, הוּי אֵימָא דָּא שְׂכִינְתָּא.

ר' אבא אמר מהכא, (שמות יט) מִפְּנֵי אֲשֶׁר יֵרֶד עָלֶיךָ יֵי
 בָּאֵשׁ. וּכְתִיב (דברים ד) כִּי יֵי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אוֹכֵלָה הוּא.
 וּכְתִיב, (בראשית יט) וַיֵּי הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עֲמֹרָה גְפָרִית
 וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וַיֵּי הַמְטִיר דָּא הוּא אַרְצָ מֵאֵן
 אֲתַר נְטִיל הַאי, סוּפְיָה דְקָרָא מוֹכַח, דְכְתִיב מֵאֵת יֵי מִן
 הַשָּׁמַיִם, מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. רַבִּי חֵיִיא אָמַר מֵהַכָּא, וַיִּדְבֹּר
 אֱלֹהִים אֵת כָּל. כָּל, כָּל לָא דְכָלָא, דְהָא בְּהַאי תִּלְיָא
 כָּלָא.

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. רבי יצחק
 אמר, אלהים אחרים, לאפקא שכינתא. על
 פני, לאפקא אפי מלכא. דבהו אתחזי מלכא קדישא,
 ואינזון שמייה. והוא אינזון. הוא שמייה, דכתיב, (ישעיה מב)
 אֲנִי יֵי הוּא שָׁמַי. הוּא וּשְׁמִיָּה חַד הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלַם
 וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָּא.

תאני רבי שמעון, זכאין אינזון ישראל, דקודשא בריך
 הוא קרא לזון אדם, דכתיב, (יחזקאל לד) וְאֵתָן צֵאֲנֵי

צֹאן מֵרַעֲיִתֵי אָדָם אַתֶּם, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם. מֵאֵי טַעֲמָא קָרָא לֹון אָדָם. מְשֹׁם דְּכִתְיִב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיַי' אֱלֹהֵיכֶם. אַתֶּם וְלֹא שָׂאָר עַמִּין. וּבְגִין כִּף אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת קְרוּיִין אָדָם.

דְּתַנְיָא, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, כִּיּוֹן דְּבַר נָשׁ יִשְׂרָאֵל אֶתְגַּזֵּר, עָאֵל בְּבֵרִית דְּגַזֵּר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַבְרָהָם, דְּכִתְיִב (בראשית טד) וַיֵּי בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. וְכִתְיִב (מִיכָה ז) חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְשָׂאֵרִי לְמִיעָאֵל בְּהֵאֵי אֶתְרִי. (נ"א אָדָם) כִּיּוֹן דְּזִכָּה לְקִיָּמָא פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, עָאֵל בִּיהַ בְּהֵאֵי אָדָם, (נ"א אֶתְרִי) וְאֶתְדַבֵּק (ויחי רי"ו ע"א) בְּגוּפָא דְּמַלְכָּא, וְכִדִּין אֶקְרִי אָדָם.

וְזֵרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן אָדָם. תָּא חֲזִי, כְּתִיב בִּיהַ בִּישְׁמַעְעָאֵל, (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרָא אָדָם. פֶּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. פֶּרָא אָדָם, מְשֹׁם דְּאֶתְגַּזֵּר. וְשִׁירוֹתָא דְּאָדָם הָוּה בִּיהַ, דְּכִתְיִב, (בראשית יז) וַיִּשְׁמַעְעָאֵל בְּנוֹ בֶן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמּוֹלוֹ אֶת בְּשַׁר עַרְלָתוֹ, כִּיּוֹן דְּאֶתְגַּזֵּר, עָאֵל בְּהֵאֵי שִׁירוֹתָא, דְּאֶקְרִי כָּל. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיִב, (בראשית טז) וְהוּא יִהְיֶה פֶּרָא אָדָם, וְלֹא אָדָם. יְדוּ בְּכָל, יְדוּ בְּכָל וְדֵאֵי, וְלֹא יִתֵּיר, מְשֹׁם דְּלֹא קְבִיל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא. שִׁירוֹתָא הָוּה בִּיהַ, בְּגִין דְּאֶתְגַּזֵּר, וְלֹא אֶשְׁתְּלִים בְּפְּקוּדֵי

אורייתא. אבל זרעא דישׂראל, דאשתלימו בכלא,
אקרון אדם ממש, וכתוב (דברים לב) כי חלק יי' עמו יעקב
חבל נחלתו.

אמר רבי יוסי, בגין דא, כל פרצופין שרו, בר
מפרצופא דאדם. ר' יצחק אמר, כד אתעבד,
אתחזי דגליפא גו גליפין דאשלמותא. אמר רבי יהודה,
היינו דאמרי אינשי קיטרוי בזיקא, בטפסא שכיחי.
רבי יהודה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, למחמי לרבי
שמעון, דהוה תמן, והוה רבי חזקיה אזיל עמיה.
אמר רבי יהודה לר' חזקיה, הא דתנינן, קמי ר' שמעון,
והוא יהיה (דף 91 ע"ב) פרא אדם, ודאי כף הוא. ודא הוא
ברירא דמלה. סופיה דקרא דכתיב, ועל פני כל אחיו
ישכון. מהו ועל פני כל אחיו ישכון.

אמר ליה, לא שמענא, ולא אימא. דהא אוליפנא,
כתיב (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה. אשר
שם משה, אתה יכול לומר. דלא שם משה, אי אתה
יכול לומר.

פתח ר' יהודה ואמר, (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימך.
מאן דזכי באורייתא, ולא אתפרש מינה, זכי
לתרין חייך, חד בעלמא דין, וחד בעלמא דאתי. דכתיב
חייך, תרי. וכל מאן דיתפרש מינה, כמאן דמתפרש מן